

Právnická fakulta Univerzity Karlovy
studijní oddělení
nám. Curieových 7
116 40 Praha 1

Věc: oponentský posudek na rigorózní práci

Téma: Náhrada škody v obchodních závazkových vztazích. (Ne)možnost smluvní limitace škody v České republice v porovnání s Německem

Autor: Mgr. Bc. Veronika Petrová

Konzultant: JUDr. Mgr. Vít Horáček, PhD.

I.

Autorka předložila rigorózní práci na shora uvedené téma na 109 stranách textu a k tomu připojila další příslušenství. Téma obsahující otázku smluvní limitace náhrady škody (podle mého názoru slovo „náhrady“ je v názvu práce nezbytností) je nutno považovat za velmi aktuální a s velkým dosahem pro právní praxi. Vzhledem k poněkud obecnějšímu názvu práce, byť částečně zpřesněnému druhým titulem (podtitulem), je pro vymezení záměru obsahu díla rozhodující konstatování autorky obsažené na straně 5:

„Primárním cílem práce..., pokusit se dokázat a argumentačně podpořit skutečnost, že smluvní limitace rozsahu náhrady škody je za určitých okolností,...., přípustná, možná a v podnikatelském prostředí také prakticky vhodná. .. dalším, neméně důležitým a úzce souvisejícím úkolem, je podání přehledné analýzy a shrnutí názorů akademické obce ve věci náhrady škody a její limitace a reakce akademické obce na jednotlivá rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR...

Komparací české právní úpravy s německou a evropskou úpravou, sleduji další z důležitých záměrů mé práce...“.

Z výše uvedené citace je patrné, že autorka omezila zvolené téma zejména na hledisko smluvní limitace náhrady škody v obchodních závazkových vztazích. Obecné otázky právní úpravy náhrady škody jsou pojednány jen v rozsahu nezbytném a zejména s důrazem na vyjádření souvislostí s možností smluvní limitace náhrady škody. Nad rámec problematiky náhrady škody je zařazena otázka právní úpravy smluvní pokuty, opět však v kontextu pojednaného tématu.

Autorka zcela jistě podala velmi solidní přehled názorů obsažených v odborné literatuře a provedla jejich utřídění. V tomto směru dostála stanovenému cíli beze zbytku.

V rámci práce provedla stručný rozbor právní úpravy Spolkové republiky Německo (upřednostňuji oficiální název státu). Pojednání samozřejmě nedosahuje úrovně komparace, ale představuje žádoucí podporu pro autorčinu argumentaci z hlediska právní přípustnosti smluvní limitace náhrady škody z hlediska mezinárodního kontextu. Zůstává otázkou, zda zpracování německé právní úpravy má pro předloženou práci natolik zásadní význam, že se objevuje přímo v podtitulu názvu díla.

Kontext evropský je v práci zastoupen zejména z hlediska výsledků práce tzv. Landovy skupiny – Principles of European Contract Law a společného referenčního rámce Common Frame of Reference. Z povahy věci tato část práce má především informační úlohu.

Při hodnocení plnění primárního cíle je zřejmé, že autorka našla dost argumentů a důvodů pro výklad připouštějící smluvní limitaci náhrady škody v obchodních závazkových vztazích. Na straně druhé autorka dávala zanepraveně najevo, že je představitelkou této názorové skupiny a většinu názorů vyjadřujících stanovisko odlišné podrobila kritické analýze. Vzniklý obraz pak trpí poněkud celkovou nevyvážeností a vyvolává otázku, proč byla stávající koncepce právní úpravy zvolena a jaké úvahy vedly legislativce při jejím koncipování.

V této souvislosti připomínám starší názor L. Kopáče: „Omezení smluvní volnosti se však týká pouze vyloučení celého nároku na náhradu škody, nikoliv omezení její výše. Zákon nebrání stranám při sjednávání obchodů, s nimiž je spojeno zvláště vysoké riziko, aby byla ve smlouvě omezena výše náhrady škody, k níž vznikla povinnost při porušení smlouvy. Omezení náhrady škody se může týkat jak porušení určité povinnosti vzniklé na základě uzavřené smlouvy, tak i porušení jakékoli povinnosti.“¹ Stejně tak i v jiné odborné literatuře.²

V tomto směru považoval L. Kopáč za vhodné zmínit se i o obavách, které mohou být spojeny s možností ujednat limitaci náhrady škody ve smlouvě. Jde zejména o možnost provést faktické vyloučení náhrady škody ujednáním omezujícím právo na náhradu škody pouze na symbolickou částku. Při právní přípustnosti smluvní limitace náhrady škody je pak § 386 odst. 1 ObchZ úpravou představující právní pojistku proti takovému jednání, protože by takové ujednání mohlo být posouzeno jako obcházení právě tohoto ustanovení zákona a určeno soudem jako neplatné.

Uvedené názory L. Kopáče jsou zajímavé zejména z toho důvodu, že patřil do pracovní skupiny Legislativní rady vlády ČSFR, která obchodní zákoník začátkem 90. let připravovala.

II.

Autorka vyčerpala takto zúžené téma rigorózní práce a obsáhla zřejmě vše podstatné z odborné právní literatury a judikatury Nejvyššího soudu České republiky. Prokázala velmi dobrou orientaci v právní úpravě tématu a její interpretaci. V textu práce relativně často odkazuje na používané zdroje (celkový počet poznámek pod čarou – 229). Provedené odkazy jsou v souladu s užívanou praxí, pouze je třeba uvést autora konkrétní pasáže v případě kolektivního díla (pozn. č. 92, 94, 109 apod.). V případě citací v textu je třeba sjednotit označování osoby autora (např. prof. Plíva na str. 29, Šilhán na str. 55).

Některé další připomínky k práci:

- str. 6, 20 – konstatování, že právní úprava náhrady škody je v obchodním zákoníku komplexní je i ve vztahu k dalšímu textu díla problematické,
- str. 13 – úprava § 732 ObchZ se použije pouze pro vztahy podle § 729 ObchZ, plnění v jiné měně však mohou být sjednána i v jiných vztazích,
- str. 23 – provedené členění na složky škody v 2. odstavci není zcela systematické,
- str. 105 poslední odstavec – nepostihuje případ, kdy podnikatel nejedná při podnikání.

¹ Kopáč, L. Obchodní kontrakty I.díl, PROSPEKTRUM Praha 1993, s. 285

² Kopáč, L. in Dědič, J., Forejt, A., Kopáč, L., Knap, K., Kučera, Z., Koláček, M., Tomsa, M., Stuna, S. Obchodní zákoník s podrobným komentářem pro právní a podnikatelskou praxi, TRIZONIA, Praha 1992, s. 364.

III.

Autorka přes všechny shora uvedené připomínky předložila rigorózní práci nadprůměrné kvality. Zvláštního ocenění vyžadují praktické poznatky (citace ujednání z obchodních podmínek) a zkušenosti z vlastní praxe. Zajímavý je i kritický rozbor úpravy obsažené v návrhu nového občanského zákoníku.

Kvalitu práce zvyšuje i nadstandardní množství vlastních názorů autorky a schopnost je argumentačně hájit.

Rigorózní práce je plně způsobilá k obhajobě. V rámci obhajoby bych uvítal pojednání na téma omezení podnikatele v dominantním postavení při sjednávání dohody limitující náhradu škody ve vztahu k možnému zneužití takového postavení.

V Praze dne 18.12.11

JUDr. Petr Liška, LL.M.
oponent